

**Черкаський державний технологічний університет
Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації
Департамент культури та взаємозв'язків з громадськістю
Черкаської обласної державної адміністрації
Департамент освіти та гуманітарної політики
Черкаської міської ради
Державний архів Черкаської області
Національна спілка краєзнавців України
Черкаський обласний краєзнавчий музей
Черкаський обласний художній музей**

ПЕРСОНАЛІСТИЧНИЙ ВИМІР ІСТОРІЇ ЧЕРКАЩИНИ

МАТЕРІАЛИ

**Першої регіональної
історико-краєзнавчої конференції,
*присвяченої 80-річчю з дня народження
доктора історичних наук, професора,
заслуженого працівника освіти України
Бушина Миколи Івановича***

12 березня 2018 р., м. Черкаси

**Черкаси
2018**

УДК 908:929](477.46)
ББК 26.89(2Ккр-4Чек)я431
П27

*Рекомендовано до друку
рішенням кафедри історії України та суспільних
дисциплін Черкаського державного технологічного
університету (протокол №8 від 03 березня 2018 р.)
та рішенням президії правління
Черкаської обласної організації
Національної спілки краєзнавців України
(протокол №1 від 05 березня 2018 р.)*

Упорядники:

В. М. Лазуренко, І. Ю. Стадник, О. О. Яшан

Відповідальний редактор: д. і. н., професор *В. М. Лазуренко*

Рецензенти: *Капустян Г.Т., д. і. н., професор;*

Шамрай О.Г., к. і. н., доцент.

П27 **Персоналістичний вимір історії Черкащини :** матеріали Першої регіональної історико-краєзнавчої конференції, присвяченої 80-річчю з дня народження доктора історичних наук, професора, заслуженого працівника освіти України Бушина Миколи Івановича (12 березня 2018 р., м. Черкаси) / упоряд. : В. М. Лазуренко, І. Ю. Стадник, О. О. Яшан ; відповід. ред. проф. В. М. Лазуренко. – Черкаси : ЧДТУ; видавець Гордієнко Є. І., 2018. – 427 с.

**УДК 908:929](477.46)
ББК 26.89(2Ккр-4Чек)я431**

У збірнику опубліковано історико-краєзнавчі доповіді та повідомлення, що були представлені учасниками Першої регіональної історико-краєзнавчої конференції «Персоналістичний вимір історії Черкащини».

Для науковців, викладачів, учителів, аспірантів, студентів, учнів, краєзнавців, а також усіх, хто цікавиться дослідженнями історії України та Черкащини у контексті персоналістики.

Тексти у збірнику опубліковані на основі матеріалів, наданих авторами, які несуть повну відповідальність за зміст своїх публікацій, точність і коректність посилань. Збережено стилістику і орфографію оригіналів. Висловлені думки не обов'язково співпадають з позицією організаторів конференції.

Л. П. Ярославська,

*к.і.н., доцент кафедри фізичного виховання та здоров'я людини
Черкаський державний технологічний університет*

ВАСИЛЬ ВОЛОДИМИРОВИЧ ЗАГОРОДНІЙ НА СТОРОЖІ ЗДОРОВ'Я ЧЕРКАЩАН

**Загородній
Василь Володимирович**

Загородній Василь Володимирович – кандидат медичних наук, завідувач кафедри фізичного виховання та здоров'я людини Черкаського державного технологічного університету

Народився 23 грудня 1959 року в с. Лип'янка Шполянського району Черкаської області.

Батько – Загородній Володимир Федорович (1936–1999 рр.) – працював на заводі продтоварів в Шполі, Мати – Загородня Галина Євстафіївна (1939 р.н.) – працювала бухгалтером в Шполянському газовому господарстві.

Дружина – Загородня Наталія Олександрівна (1960 р.н.) – інженер, працює в сфері обслуговування.

Дочки – Тетяна Василівна (1984 р.н.) – лікар Черкаської міської дитячої лікарні, Лілія Василівна (1988 р.н.) – лікар Першої Черкаської міської лікарні.

Закінчив Київський медичний інститут ім. О. О. Богомольця. Трудовий шлях розпочав в Черкаській обласній санітарно-епідеміологічній станції санітарним лікарем.

У 1967 році пішов до першого класу Лип'янської середньої школи. Через рік разом з батьками переїхав до Шполи. Продовжив навчання в Шполянській середній школі № 3. У 1977 році, закінчивши школу із відзнакою, вступив до Київського медичного інституту імені О. О. Богомольця на санітарно-гігієнічний факультет. Навчався добре, брав активну участь у громадській роботі – обирався головою студентської ради гуртожитку санітарно-гігієнічного факультету. За активну громадську роботу керівництвом інституту у 1981 році був заохочений направленням для проходження медичної практики за кордоном, а саме: у Болгарії.

Після закінчення інституту був направлений на роботу в Черкаську обласну санітарно-епідеміологічну станцію на посаду санітарного лікаря з комунальної гігієни. В цей час поряд із професійною діяльністю в якості лектора Товариства «Знання» активно проводив лекційну пропаганду з тематики «Охорона навколишнього середовища та проблеми збереження здоров'я людей».

У 1990 році був обраний головою профспілкового комітету Черкаської обласної санітарно-епідеміологічної станції. Протягом 1995–1997 рр. працював заступником головного державного санітарного лікаря Черкаської області.

Із 1997 року до березня 2015 року працював на посаді головного державного санітарного лікаря м. Черкаси.

За період роботи в санітарно-епідеміологічній службі проявив себе грамотним, творчим, ініціативним фахівцем, здібним організатором охорони здоров'я. Йому були присвоєні вищі кваліфікаційні категорії з організації і управління охороною здоров'я та комунальної гігієни.

Працюючи головним державним санітарним лікарем м. Черкаси, В. В. Загородній підтримував ділові стосунки з органами влади, керівниками управлінь, підприємств та організацій. У тісній співпраці з Черкаською міською радою та її виконавчим комітетом проводив значну цілеспрямовану роботу із забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення м. Черкаси. За його ініціативи та безпосередньої участі в місті було прийнято та реалізовано 18 програм з різних питань санітарно-епідемічного забезпечення.

За період роботи на посаді головного державного санітарного лікаря м. Черкаси істотно зміцнилася матеріально-технічна база санепідстанції, придбано сучасне лабораторне обладнання, побудовано господарчий корпус з гуртожитком для лікарів-інтернів, проведено ремонт приміщень станції, в тому числі головного корпусу (бульвар Шевченка, 287), який є пам'яткою архітектури місцевого значення.

За результатами Всеукраїнського рейтингу «Служіння заради здоров'я» у 2006 році лабораторний підрозділ Черкаської міської санітарно-епідеміологічної станції було визнано кращим в Україні серед 850 станцій, а у 2008 році Василя Загороднього було визнано «Кращим організатором діяльності державної санітарно-епідеміологічної служби в Україні» серед 850 головних державних санітарних лікарів адміністративних територій України.

У 2011 році Василь Володимирович закінчив заочну аспірантуру Київського національного медичного університету імені О. О. Богомольця та впевнено захистив дисертацію на тему: «Гігієнічне обґрунтування заходів з управління якістю атмосферного повітря на основі оцінки ризиків для здоров'я населення» і отримав науковий ступінь кандидата медичних наук.

Результати наукових досліджень та висновків дисертації В. В. Загороднього використані Київським проектним інститутом «ДІПРОМІС-ТО» при розробці генерального плану м. Черкаси.

Із березня 2015 року розпочав роботу на посаді завідувача кафедри фізичного виховання та здоров'я людини Черкаського державного технологічного університету (ЧДТУ). За час його роботи на цій посаді ЧДТУ два роки поспіль (2016, 2017 рр.) виборював I місце у загально-командному заліку Універсіади Черкаської області серед вищих навчальних закладів типу: академії, університети, інститути.

Василь Загородній є автором та співавтором понад 50 науково-практичних робіт, співавтором книги «Пріоритетні проблеми гігієни праці, професійної та виробничо-зумовленої захворюваності в Україні», навчальних

посібників «Безпека життєдіяльності, основи охорони праці», «Оздоровчий біг у системі фізичного виховання студентів ВНЗ» та навчально-методичного посібника «Організація і зміст навчально-вихованого процесу з фізичного виховання студентів у ВНЗ».

В. В. Загородній – людина кипучої енергії, організаторського таланту, компетентна, працелюбна, цілковито віддана своїй справі людина, високої чуйності, яка завжди має активну життєву позицію. Його статті неодноразово друкувалися у всеукраїнських періодичних виданнях: «Дзеркало тижня», «Щотижневик 2000», газеті МОЗ України «Ваше здоров'я» та обласних періодичних виданнях: «Нова доба», «Черкаський край», «Вечірні Черкаси».

Василь Загородній бере активну участь у громадському житті. Обирався депутатом Черкаської обласної ради 21 скликання. Станом на сьогодні обраний головою Координаційної ради з питань фізичної культури та спорту при ВНЗ Черкаської області.

Загородній В. В. нагороджений двома грамотами Міністерства охорони здоров'я України, двома грамотами Черкаської облдержадміністрації, грамотою обласної ради та трьома грамотами міського голови, почесною грамотою Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації, грамотами та подяками Черкаського обласного відділення Комітету з фізичного виховання та спорту МОНУ, нагрудним знаком «За заслуги» Головного Управління МНС України у Черкаській області.

УДК 94(477.46): 929Шаповал(045)

Г. М. Голиш,

к.і.н., доцент, директор наукової бібліотеки ім. М. Максимовича,

Л. Г. Лисиця,

к.і.н., доцент кафедри археології та спеціальних галузей історичної науки

Черкаський національний університет ім. Богдана Хмельницького

АГРАРІЙ, ОЧІЛЬНИК ОБЛАСТІ, НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ: ШТРИХИ ДО ПОРТРЕТА В. Н. ШАПОВАЛА

В історії Черкаської області чи не найуспішнішим був період кінця 1970-х–80-х років і всі тогочасні злети Шевченкового краю за вже усталеною традицією незмінно пов'язують з іменем тодішнього компартійного очільника І. К. Лутака. В тіні цієї беззаперечно потужної постаті ще й досі залишається малопоміченим його найближчий соратник, на плечах котрого в ті роки лежала відповідальна рутинно-управлінська робота. Мова йде про Володимира Никифоровича Шаповала, кому випало впродовж тринадцяти непростих років очолювати виконком Черкаської обласної ради, кавалера чотирьох орденів і народного депутата першого скликання. Попри певні негативні явища радянсько-